

EDİTÖRDEN

Değişen yaş yapısı ile birlikte, özellikle yüzyılın ikinci yarısında, yaşlı nüfusun, sosyal, demografik ve ekonomik açıdan Türkiye’de de önem kazanması beklenmekte, 2050 yılında Türkiye nüfusunda 16 milyon civarında yaşlının bulunacağı öngörülmektedir.

Türkiye’de son yirmi yılda doğurganlık oranındaki azalma, nüfus kompozisyonunda önemli değişikliklere neden olmuştur. 65 ve yukarı yaştakilerin oranı 2005 yılında %5.9 a ulaşmıştır ki, bu 4.249.100 kişi demektir. Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan projeksiyonlar; 2005 yılında 6.147.000 olan 60 yaş ve üzerindeki kişilerin sayısının, 2015 yılında 8.442.700, 2025 yılında ise 12.055.400 olacağını bildirmektedir. Türkiye’de hayatta kalma beklentisi 2005 yılı itibarı ile 70.8 yıl iken, 2015 de 72.3 yıl, 2023 de ise 74.1 yıl olacağı ön görülmektedir. Böylesi bir durum hedeflenen ve yürütülen ulusal plan ve programlar açısından önem taşımaktadır.

2008 yılında Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’nun koordinatörlüğünde, konu ile ilgili tüm kurum ve kuruluşların aktif katılımı ile “Türkiye’de yaşlıların durumu ve yaşlanma ulusal eylem planı” için bir çalıştay gerçekleştirilmiş ve bu etkinlik sonucunda ele alınan ana konular aşağıdaki şekilde netleştirilmiştir.

1. Yaşlılar ve kalkınma

- a. Topluma ve Kalkınma Sürecine Aktif Katılım; Yaşlıların Sosyal, Kültürel, Ekonomik ve Politik Katılımlarının Sağlanması ve Yaşlıların Karar Verme Sürecinin Bütün Aşamalarına Katılımının Sağlanması
- b. İş ve Yaşlanan İşgücü; Çalışmak İsteyen Bütün Yaşlılar İçin İstihdam Olanaklarının sağlanması
- c. Kırsal Kesimde Kalkınma, Göç ve Kentleşme; Kırsal Kesimde Yaşam Koşullarının ve Alt Yapının İyileştirilmesi, Yaşlıların Kırsal Kesimde Toplum Tarafından Dışlanması Önlenmesi ve Yaşlı Göçmenlerin Yeni Toplumlara Katılımı
- d. Bilgiye Erişim, Eğitim ve Öğrenim; Öğrenim, Eğitim ve Eğitimin Yenilenmesi Olanaklarından Olduğu Kadar Mesleki Rehberlik ve Yerleştirme Hizmetleri İle İlgili Yaşam Boyu Fırsat Eşitliği ve Bütün Yaş Gruplarında Bireylerin, Yaşla Kazanılmış Deneyimlerin Yararları Göz Önüne Alınarak, Kapasite ve Danışmanlığından Yararlanma
- e. Kuşaklar Arası Dayanışma; Kuşaklar Arası Eşitlik ve Dayanışmanın Güçlendirilmesi
- f. Yoksulluğun Ortadan Kaldırılması; Yaşlılarda Yoksulluğun Azaltılması
- g. Sosyal Koruma/Sosyal Güvenlik, Gelir Güvenliği ve Yoksulluğun Önlenmesi; Bütün Çalışanlara Yönelik Emekli Maaşları, Özürlülük Yardımları ve Sağlık Güvencesi Dahil Olmak Üzere, Temel Sosyal Koruma/Sosyal Güvenlik Sağlanabilmesi İçin Programlar Geliştirilmesi ve Bütün Yaşlılara, Özellikle Sosyal ve Ekonomik Olarak Dezavantajlı Olanlara Yeterli Asgari Gelir Sağlanması
- h. Acil Durumlar Doğal Afetler İle Diğer Acil Durumlar Sırasında ve Sonrasında Yaşlıların Beslenme, Barınma, Tıbbi Bakım ve Diğer Hizmetlerden Eşit Olarak Yararlanması ve Acil Durumlardan Sonra Toplumların Tekrar Kurulması, Yeniden Yapılanması ve Sosyal Dokunun Düzenlenmesi Yönünde Yaşlıların Katkılarının Artırılması

2. Yaşlılıkta sağlık ve refahın artırılması

- a. Yaşam Boyu Sağlığın Geliştirilmesi ve Refahın Artırılması; Yaşlılık Döneminde Hastalık ve Bağımlı Kalma Riskini Artıran Faktörlerin Birikmiş Etkilerinin Azaltılması, Yaşlılık Dönemindeki Hastalıkların Önlenmesi İçin Politika Geliştirilmesi ve Bütün Yaşlılar İçin Gıda Maddelerine Ulaşımın ve Yeterli Beslenmenin Sağlanması
- b. Sağlık ve Bakım Hizmetlerine Tam Erişimin Sağlanması; Yaşlıların Sağlık ve Bakım Hizmetlerine Evrensel ve Eşit Olarak Ulaşımının Sağlanması İçin Yaş, Cinsiyet ya da Herhangi Bir Nedene Dayalı Sosyal ve Ekonomik Eşitsizliklerin Ortadan Kaldırılması, Yaşlıların Gereksinimlerinin Karşlanması ve Sürece Katılımlarının Teşvik Edilmesi İçin Temel Sağlık Hizmetlerinin

EDİTÖRDEN (Devamı)

- Geliştirilmesi ve Güçlendirilmesi, Yaşlıların Gereksinimlerini Karşılama İçin Sağlık ve Bakım Hizmetlerinin Sürdürülebilirliğinin Sağlanması ve Sağlık Politikasının Uygulama ve Geliştirilmesinde Yaşlıların Aktif Katılımının Sağlanması
- c. Bakım Hizmeti Verenlerin ve Sağlık Çalışanlarının Eğitimi, Yaşlıların Gereksinimleri Konusunda Sağlık Çalışanlarının ve Bakım Hizmeti Veren Diğer Bireylerin Bilgilendirilmesi ve Eğitim Olanaklarının Sağlanması
  - d. Yaşlıların Ruh Sağlığı Gereksinimleri; Korumadan Erken Tanı ve Tedaviye Değişen Çeşitli ve Çok Yönlü Ruh Sağlığı Hizmetlerinin Geliştirilmesi, Yaşlılarda Ruh Sağlığı Sorunlarının Çözümlemesi ve Tedavi Hizmetleri
  - e- Yaşlılar ve Yeti Yetersizliği; Yaşam Boyu Fonksiyonel Kapasitenin En Üst Düzeyde Sürdürülebilmesi ve Yeti Yetersizliği Olan Yaşlıların Tam Katılımının Sağlanması
3. Olanaklar sunan, destekleyici ortamların sağlanması
- a. Konutlar ve Yaşanan Alanlar; Yaşlıların Bireysel Tercihleri Göz Önüne Alınarak Toplum İçinde “Kendi Ortamlarında Yaşlanma”nın Teşvik Edilmesi, Yeti Yetersizliği Olanlar Başta Olmak Üzere Yaşlıların Gereksinimleri Göz Önüne Alınarak Bağımsız Yaşamının Teşvik Edilmesini Sağlamak Üzere Ev ve Çevresel Tasarımların Geliştirilmesi, Yaşlıların Ekonomik Olarak Karşılayabileceği, Erişilebilir Ulaşım Sistemlerinin Var olması ve Geliştirilmesi
  - b. Bakım ve Bakım Verenlerin Desteklenmesi; Yaşlılara Verilen Hizmetlerin Sürekliliğinin Sağlanması ve Bakım Verenlerin Desteklenmesi, Yaşlıların, Özellikle Kadınların Bakım Hizmetlerindeki Rollerinin Desteklenmesi
  - c. İstismar, İhmal ve Şiddet; Yaşlılara Karşı Her Türü İhmal, İstismar ve Şiddetin Ortadan Kaldırılması, Yaşlı İstismarını Önlemeye Yönelik Destek Hizmetlerinin Verilmesi
  - d. Yaşlanmaya Bakış Açısı; Yaşlıların Otorite, Bilge, Üretken Özelliklerinin ve Diğer Önemli Katkılarının Toplum Tarafından Tanınmasının Sağlanması.

Çalıştay sonunda hazırlanan rapor kapsamında ele alınan tüm konularda birincil olarak süreci üstlenecek kurumlar ve bu kurumların yönlendirmeleri ile çalışmalar yapacak kuruluşlar belirlenmiş olup, ülkemizde yaşlılığa yönelik eylemlerin gerçekleştirilmesi beklenmektedir.

Saygılarımla,
Dr. Yeşim GÖKÇE-KUTSAL